

Beslutningsforslag nr. **B 106**

Folketinget 2013-14

Fremsat den 9. april 2014 af Simon Emil Ammitzbøll (LA), Karsten Lauritzen (V), Peter Skaarup (DF) og Tom Behnke (KF)

Forslag til folketingsbeslutning

om kortlægning af fordele og ulemper ved en ophævelse af racismeparagraffen

Folketinget pålægger regeringen inden den 1. juli 2014 at anmode Straffelovrådet om at afgive en udtalelse om fordele og ulemper ved en hel eller delvis ophævelse af straffelovens § 266 b (racismeparagraffen).

Bemærkninger til forslaget

Ytringsfriheden er beskyttet af grundlovens § 77. Grundlovens § 77 beskytter dog alene mod censur (formel beskyttelse), men ikke mod efterfølgende sanktioner (materiel beskyttelse). Ytringsfriheden er også beskyttet af bl.a. artikel 10 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, der i modsætning til grundloven også beskytter den materielle ytringsfrihed. På visse områder tillader Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol dog en ganske betragtelig skønsmargin i forhold til indgreb i ytringsfriheden, hvorfor denne bestemmelse ikke altid udgør et fornødent forsvar mod begrænsninger af ytringsfriheden.

Ytringsfriheden er afgørende for den enkelte borgers autonomi og samvittighedsfrihed. I et demokratisk samfund har ytringsfriheden også vigtige praktiske og legitimerende funktioner såsom at sikre politisk pluralisme. Ytringsfriheden er også en afgørende præmis for at acceptere demokratiets flertalsstyre. Hvis man ikke må give udtryk for kontroversielle tanker og derved forsøge at påvirke flertallet i en anden retning, kan det ikke retfærdiggøres, at borgerne skal overholde de love, der bliver vedtaget.

Tillader man, at visse meninger er forbudte, mens andre nyder fremme, giver man desuden statsmagten ret til at definere »sandheden«, hvilket nemt kan misbruges, lige som lighed for loven sættes ud af kraft, når der skelnes mellem lovlige og ulovlige holdninger. Alligevel findes der i dansk lovgivning en række indskrænkninger af ytringsfriheden, som er med til at indsnævre samfundsdebatten på baggrund af indholdet af holdningen, snarere end at de begrænser sig til at forbyde klare skadevirkninger af ytringer.

Forslagsstillerne ønsker en kritisk gennemgang af den såkaldte racismeparagraf i straffelovens § 266 b, hvorefter den, der offentligt eller med forsæt til udbredelse i en videre kreds fremsætter udtalelse eller anden meddelelse, ved hvilken en gruppe af personer trues, forhånes eller nedværdiges på grund af sin race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

Formålet med bestemmelsen er at beskytte visse grupper mod såkaldt hatespeech, ytringer, som de som gruppe kan tænkes at føle sig forhånet eller nedværdiget af. Den nuværende udgave af § 266 b har sit ophav i artikel 4 i FN's konvention af 21. december 1965 om afskaffelse af alle former for racediskrimination.

Ved Folketingets behandling af § 266 b (Folketingstidende 1970-71, Forhandlingerne spalte 843, 7433 og 7707) var de fleste partier tøvende over for bestemmelsen og tilsluttede sig den primært på grund af ratificeringen af ovennævnte konvention. Både Rigsadvokaten og præsidenten for Østre Landsret advarede mod bestemmelsen på grund af principielle bekymringer i forhold til ytringsfriheden.

Siden år 2000 er mere end 60 personer blevet dømt for overtrædelse af § 266 b, idet der fra 1971 – 2000 er faldet ti domme og fra 2000 – 2013 mere end 50 domme (Rigsadvo-

katens praksisoversigt om racediskrimination – opdateret 12.11.2013). Langt de fleste har udtalt sig stærkt usympatisk, men ikke på en måde, der opfordrer til vold eller forbrydelser. § 266 b indeholder en indbygget tendens til vilkårlighed, idet der ikke foreligger nogen objektive definitioner af, hvilke ytringer der er »forhånende« eller »nedværdigende«. Retspraksis viser også, at bestemmelsen kan ramme religionskritik.

Ved Vestre Landsrets dom af 19. august 2003 (U. 2003.2435V) blev en person dømt for at udtale: »Islam er ikke en religion i traditionel forstand. Det er en terrororganisation, som prøver at opnå verdensherredømmet ved vold«. Selvom der her er tale om hårde ord, er det en stærkt betænkelig begrænsning af retten til religionskritik. Eksempelvis kunne Nietzsche i år 1888 skrive følgende: »Jeg fordømmer kristendommen, jeg rejser mod det kristne samfund den frygteligste af alle anklager, en anklager nogen sinde har taget i sin mund. Jeg kalder kristendommen den ene store forbandelse, den ene store helt indre fordærvelse, det ene store hævninstinkt, for hvilken intet middel er giftigt, hemmeligt, underjordisk, småt nok – jeg kalder den for den ene udødelige skamplet på menneskeheden« (Friedrich Nietzsche: Antikrist – Systimes studierisserie, 1. udgave, 2011). Der er ingen tilfælde af domme for overtrædelse af § 266 b i forhold til denne form for kritik af kristendommen (Rigsadvokatens praksisoversigt om racediskrimination – opdateret 12.11.2013), og kritik af religioner må og skal være tilladt.

Senest er digteren Yahya Hassan i november 2013 blevet anmeldt for racisme, da han til Jyllands-Posten har udtalt: »Perkerne konkurrerer nærmest om, hvem der kan begå mest socialt bedrageri. Fædre modtager kontanthjælp og sælger samtidig hælervarer til venner og bekendte. Mødrene modtager kontanthjælp og arbejder sort som opvaskere på restauranterne.« Denne sag afventer fortsat at blive prøvet ved domstolene. (Eksempler på racismeafgørelser, Jyllands-Posten den 23. januar 2014).

Det er forslagsstillerens opfattelse, at § 266 b er med til at indskrænke den offentlige debat, og det er gennem den frie debat, at racisme, intolerance og fordomme skal bekæmpes. Omfanget af hadforbrydelser er relativt lavt i Danmark. Bestemmelsen kan dog ikke uden videre ophæves, da Danmark derved vil handle i strid med sine internationale og EU-retlige forpligtelser. Forslagsstillerne ønsker derfor med dette forslag at få undersøgt mulighederne for, inden for grænserne af vores internationale forpligtelser, at indskrænke eller, hvis det alligevel skulle være muligt, helt at afskaffe bestemmelsen. En sådan undersøgelse bør foretages af Straffelovrådet og kan eventuelt ske i forbindelse med den allerede igangsatte granskning af den såkaldte blasfemiparagraf i straffelovens § 140. (Straffelovrådets kommissorium af 17. januar 2011 om de juridiske konsekvenser af en ophævelse af straffelovens § 140 om blasfemi).

Skriftlig fremsættelse

Simon Emil Ammitzbøll (LA):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om kortlægning af fordele og ulemper ved en ophævelse af racismeparagraffen.

(Beslutningsforslag nr. B 106)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.